

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри Жердецька Л.В._
/підпис/

“___” _____ 201_ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»

на тему: «Соціальна відповідальність банківського сектору України»

Виконавець:

студент факультету фінансів та
банківської справи

Басун Анастасія Олегівна _

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор Кузнєцова

Людмила Вікторівна _

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	6
1.1.Сутність соціальної та корпоративної соціальної відповідальності банку	6
1.2. Соціально-орієнтовані банківські системи	14
1.3. Особливості формування СВ в банках України	23
Висновки до розділу 1	28
2.ОЦІНЮВАННЯ ПРОЯВУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА КРЕДИТНОМУ І ДЕПОЗИТНОМУ РИНКАХ	30
2.1. Соціальна відповідальність банку на ринку споживчого кредиту	30
2.2.Діагностика процесів впровадження соціально-економічної відповідальності при кредитуванні населення банками України	41
2.3.Соціальна відповідальність банків на ринку депозитів домогосподарств..	52
Висновки до розділу 2.....	66
3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ	68
3.1.Напрями розвитку механізму оподаткування банківської діяльності.....	68
3.2.Удосконалення державного та корпоративного управління соціально- економічними ризиками банків	78
3.3.Впровадження зарубіжного досвіду інституційного регулювання розвитку соціально-орієнтованої банківської системи в Україні	88
Висновки до розділу 3.....	96
ВИСНОВКИ	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	103

ВСТУП

На сучасному етапі у зв'язку з непростю економічною ситуацією в Україні відбувається загострення конкурентної боротьби за ресурсну і клієнтську базу в банківській сфері. Незважаючи на багато проблем, український ринок банківських послуг розвивається повільно, поступово адаптуючись до нових економічних та соціальних реалій. З одного боку, вітчизняні комерційні банки шукають нові інструменти підвищення конкурентоспроможності. З іншого - простежується певна зміна ціннісної системи у споживачів банківських послуг: клієнти стають все більш вимогливі, фінансово грамотні і вибагливі, в їх пріоритети входить не тільки вартість товару, а й якість сервісу - зручність і швидкість обслуговування, рівень кваліфікації персоналу. Даний фактор підвищує важливість розробки та вдосконалення технологій взаємодії банку з клієнтом.

У такій ситуації для банків дуже важливо визначити стратегічні конкурентні переваги, що дасть ефект довгострокового сталого розвитку як банківської системи, так і всієї фінансової сфери в цілому. Для цього необхідно удосконалювати моделі формування, утримання, нарощування клієнтської бази, розробляти і впроваджувати в системи корпоративного управління якісно нові технології, що підвищують ефективність роботи зі споживачами банківських послуг. Конкурентною перевагою може стати високий рівень соціальної відповідальності і активна соціальна політика комерційного банку.

Сьогодні організації по всьому світу піднімають питання про важливість і переваги дотримання принципів соціальної відповідальності у своїй діяльності. Соціальна відповідальність в сучасному світі не модний тренд, а обов'язкова умова ефективного функціонування компанії та сталого розвитку суспільства.

Сьогодні в Україні банківська система стає на шлях до зміни курсу на соціально-орієнтовану систему. Проте, на жаль, велика частка банків не розвиває соціальну відповідальність на своєму рівні, також відсутня законодавча база щодо соціальної орієнтації банків.

Метою даної роботи є визначення та аналіз основних напрямів реалізації соціальної ролі банків в умовах сучасної економіки, та розроблення практичних рекомендацій щодо формування соціально-орієнтованої банківської системи в Україні.

Для досягнення поставленої мети магістерської роботи, було поставлено ряд завдань:

- узагальнити і розвинути теоретичні положення щодо сутності та принципів формування соціально-орієнтованої банківської системи;
- проаналізувати умови, функції та етапи розвитку соціально орієнтованої банківської системи;
- визначити форми та методи соціальної орієнтації банківської системи;
- з'ясувати стан та етапи управління соціальною відповідальністю вітчизняної банківської системи;
- дослідити існуючі рейтингові системи та розробити власну методику рейтингового оцінювання соціальної складової банківської системи. проаналізувати податкові стимули становлення соціально-орієнтованої банківської системи в контексті вітчизняного і зарубіжного досвіду;
- охарактеризувати перспективи розвитку механізму оподаткування банківської діяльності;
- визначити напрями удосконалення державного і корпоративного управління соціально-економічними ризиками банківської системи;
- узагальнити зарубіжний досвід інституційного регулювання розвитку соціально-орієнтованої банківської системи та обґрунтувати його перспективи в Україні.

Об'єкт дослідження – соціальна відповідальність банків на ринку роздрібних послуг.

Предмет дослідження – економічні відносини, що виникають в процесі формування соціальної відповідальності в банківській системі та їх прояв у корпоративному управлінні.

Під час написання роботи було використано такі методи: аналіз, синтез, узагальнення, опису, емпіричний, статистичного зведення.

Інформаційною базою при написанні роботи були: закони і підзаконні акти України щодо податкового регулювання банківської системи; матеріали Національного банку України, Групи Світового Банку, монографічні дослідження та періодичні вітчизняні й зарубіжні видання, статистичні та архівні матеріали, нефінансові та фінансові звіти банків України, результати власних досліджень автора.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі теоретично узагальнено та запропоновано нове вирішення важливої наукової проблеми щодо розробки теоретико-методологічних і практичних засад дослідження формування соціально-орієнтованої банківської системи. Формулювання та аналіз соціальних аспектів банківської діяльності дає підстави для розширення трактування сутності банку не тільки як кредитно-фінансового комерційного підприємства, а й суспільного інституту, який власними методами сприяє розвитку та підтримці стабільності сучасного суспільства. Водночас, важливим аспектом є кількісна та якісна оцінка міри соціального впливу та відповідальності банків, що включає розробку системи фінансово-економічних показників. Результати досліджень проблем формування соціально-орієнтованої банківської системи в Україні дозволили сформулювати такі висновки, пропозиції та узагальнення концептуально-теоретичного, методологічного та науково-прикладного характеру:

1. Обґрунтовано, що соціально-орієнтована банківська система – це сукупність взаємопов'язаних банківських установ, які функціонують в межах єдиного фінансового механізму певної країни і забезпечують сталий соціально-економічний розвиток та ефективне соціально обґрунтоване функціонування банківського ринку. Соціально-орієнтована банківська система формується на основі наступних принципів: дотримання інтересів та потреб теперішніх і майбутніх поколінь із метою забезпечення сталого розвитку; етичності, моральності та гуманності; відкритості та прозорості; інклюзивності; взаємодії із зацікавленими сторонами; соціальної орієнтації банківських продуктів та послуг; компетентності та ефективності; системності; законності; трирівневості.

2. На основі дослідження світового досвіду впровадження КСВ виділено методи реалізації соціальної функції банків, а саме: соціально-орієнтовані банківські продукти і послуги, соціально-відповідальне інвестування та соціальні інвестиції, фінансування соціальних венчурних і стартових проектів,

фінансування у розвиток соціального бізнесу, мікрокредитування і надання послуг незахищеним верствам населення, ісламське банківництво, етичні кодекси, підвищення фінансової грамотності населення, інтеграція етичних принципів і соціальної свідомості у бізнес-освіту, соціально відповідальний маркетинг, соціальне партнерство, соціальна звітність, чесна торгівля на соціальних фондових ринках, спонсорство та доброчинність. Усі ці методи реалізуються лише у добровільній формі, а тому з метою розвитку соціальної орієнтації банківської системи необхідно ввести у дію репутаційні, законодавчі та податкові стимули – інструменти примусової та змішаної форми.

3. Аргументовано, що управління соціально-економічною відповідальністю банку набуває все більшого економічного та соціального значення, адже сучасні вимоги суспільства стимулюють банки до утвердження у своїй політиці соціальної складової і представлення результатів реалізації цієї політики у нефінансовій звітності банків. З метою впровадження системного підходу до реалізації соціальної орієнтації банків, проаналізовано вісім етапів управління соціально-економічною відповідальністю вітчизняної банківської системи: оцінка діяльності банку; визначення пріоритетів соціальної політики банку; створення спеціальної структури управління; аналіз пріоритетів, планування соціальної програми/послуг, бюджетування; навчання співробітників та партнерів; реалізація та контроль; оцінка результатів соціальної програми/послуг; висвітлення досягнутих цілей соціальної програми для громадськості і оприлюднення нефінансової звітності. При цьому, виявлено, що стандарти та принципи сталого розвитку, а також соціальна звітність є рекомендаціями, а тому не мають значного поширення у практиці більшості банків України та світу.

4. Проаналізовано вплив соціальної відповідальності банків на кредитному та депозитному ринках. Аналіз діяльності банків показує, що незалежно від типу кредитної політики, якості кредитного портфеля, методик оцінювання кредитоспроможності позичальника і методів, які застосовують в управлінні кредитним ризиком, усі банки тією чи іншою мірою стикаються з

проблемами неповернення кредитів, що, передусім, призводить до виникнення проблемної заборгованості за наданими кредитами або їх переходу у стан проблемних. Зростання такої заборгованості є негативним чинником для банку, оскільки вона впливає на ліквідність банку, що може в подальшому призвести до банкрутства фінансової установи.

5. Проаналізовано податкові стимули становлення соціально-орієнтованої банківської системи в контексті вітчизняного і зарубіжного досвіду. Виявлено, що банківський сектор економіки не має окремих правил податкового регулювання в більшості країн світу, а також є мало оподаткованим порівняно з іншими сферами економіки. У цьому зв'язку запропоновано виокремлювати соціальну прибуткову і неприбуткову діяльності банків в окрему категорію податкового законодавства, а управління нефінансовими ризиками банку в окрему вимогу норм законодавства. Створення механізму оподаткування банків за критерієм їх соціальної орієнтації стимулюватиме соціальне інвестування та соціальну відповідальність, неналежне управління ризиками з питань фінансового моніторингу, а саме утримання банків від здійснення банком операцій (прямо або опосередковано), що не мають очевидної економічної доцільності чи операцій банку, які мають ознаки ризикованості чи спекуляцій.

6. Державне управління соціально-економічною відповідальністю і ризиками банківської системи передбачає реалізацію податку на фінансові трансакції на основі етичних критеріїв, що у перспективі дає змогу не лише збільшити податкові надходження держави, а й стимулювати соціальні інвестиції та соціальну ініціативу банків. З метою покращення механізму оподаткування банківської діяльності та розвитку банків соціально-орієнтованого типу рекомендовано створити міжнародну фінансову інституцію, а саме “Міжнародний фонд інвестування сталого розвитку”, який покликаний забезпечити впровадження, розвиток і відповідальність соціально-орієнтованої банківської системи на локальному та глобальному рівні, а також здійснювати етичну оцінку діяльності комерційних та центральних банків країн і визначати

критичні сфери соціального інвестування у країнах з метою цільового фінансування банків та програм публічно-приватного партнерства.

На основі проведеного дослідження підсумовано, що соціально-орієнтована банківська система має вагомий потенціал для підтримки соціального розвитку через забезпечення котриклічного регулювання банківської системи, податкового стимулювання її соціальної орієнтації та удосконалення корпоративного управління соціально-економічними ризиками банків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДЗЮБЛЮК О. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ [Електронний ресурс] / О. ДЗЮБЛЮК, Т. СТЕЧИШИН – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/3606/1/98.pdf>.
2. Цистан І. ВРАХУВАННЯ ЗАСАД КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УПРАВЛІННІ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ БАНКІВ В УКРАЇНІ / І. В. Цистан. // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2016. – С. 156–160
3. Вербицька Я. МІСЦЕ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ БАНКІВ УКРАЇНИ / Я.Є. Вербицька. // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2015. – №8. – С. 952–955.
4. Примостка О. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВ / О. Примостка, А. Захарчук. // Ефективна економіка. – 2016. – №7.
5. Фітель О. Відповідність діяльності банків принципам корпоративної соціальної відповідальності: вітчизняний контекст / О. Фітель. // Вісник університету банківської справи. – 2015. – №2. – С. 246–255.
6. Кузнєцова Л.В. Кредитний менеджмент: [навч. підручник]/ Л.В. Кузнєцова – К.: Знання, 2007. – 330 с.
7. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991р. №1023 XII. - [Електронний Ресурс]. - Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
8. Закон України « Про споживче кредитування» від 15.11.2016 р. №1734 VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 98. Ст. 3180.
9. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» за станом на 12.07.2001р. № 2664-III. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.rada.gov.ua>
10. Охрименко І.Б. Вплив споживчого кредиту на основні макроекономічні

показники / І.Б. Охрименко // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – К: КНЕУ, 2012. – Вип. 28. – С. 393-403.

11. Банківські операції: підручник / [А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.]; за заг. ред. А. М. Мороза. – [3-тє вид.]. – К.: КНЕУ, 2008. – 608 с.

12. Торубка Л. Споживче кредитування в Україні: сучасний стан і напрями розвитку / Л. Торубка // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. - №3. - С. 227-230.

13. Рябнина Л.Н. Деньги и кредит, учебное пособие, второе издание переработанное и дополненное. – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 602

14. Банківська справа: Навчальний посібник / за ред. проф Р.І.Тиркала.- Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314с. (серія —Банки ібіржі)

15. Офіційний сайт Креді Аґріколь [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://credit-agricole.ua/o-banke/pres-centr/novini/korporativna-socialna-vidpovidalnist-puskaye-korinnya-v-ukra-600>.

16. Ощадбанк першим в Україні пройшов аудит інклюзивності [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://nabu.ua/ua/oshchadbank-pershim-v-ukrayini-proyshov.html>

17. Офіційний сайт Національного банку України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.bank.gov.ua>

17. Діденко О. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНОГО БАНКУ / О. Діденко. // Вісник Української академії банківської справи. – 2014. – №1. – С. 14–18.

18. Фітель О. Відповідність діяльності банків принципам корпоративної соціальної відповідальності: вітчизняний контекст / О. Фітель. // Вісник університету банківської справи. – 2015. – №2. – С. 246–255.

19. Офіційний сайт Райффайзен Банк Аваль [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.aval.ua>.

20. Офіційний сайт Приватбанку [Електронний ресурс] – Режим доступу до

ресурсу: <https://privatbank.ua>.

21.Офіційний сайт УкрГазбанку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.ukrgasbank.com

22.Офіційний сайт Укрсиббанку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://my.ukrsibbank.com>

23.Офіційний сайт Прокредит [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.procreditbank.com.ua>

24.Березіна О. Ю. Теоретичні підходи до визначення поняття «корпоративна соціальна відповідальність» / О. Ю. Березіна // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Серія : Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – Вип. 3 (53). – Ч. 1. – С. 223–225.

25.Колосюк А. Зарубіжний досвід соціальної відповідальності бізнесу та перспективи його застосування в Україні/А. Колосюк// Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – №1. – С.15-18.

26. Штибель У.І.Формування соціально-орієнтованої банківської системи в Україні : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит»/ У. І. Штибель. — Львів, 2016. — 20 с.

27. Ласункова А.С. Порівняльний аналіз моделей корпоративної соціальної відповідальності в банках світу/ А. С. Ласункова // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – №3 (15). – С. 181–187.

28. Грицина Л. А. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності підприємства в системі зацікавленості та взаємовідносин сторін / Л. А. Грицина // Вчені записки Кримського інженерно-педагогічного університету. Економічні науки. – Сімферополь : НІЦ КІПУ, 2008. – Вип. 12. – С. 73–77.

29.Porter M. Strategy and society: the link between competitive advantage and corporate social responsibility / M. Porter, M. Kramer // Harvard Business Review, 2009. — Vol. 84 (12). — PP. 78—94.

30. Wilson Therese. CSR and banks: the role that banks could and should play in addressing financial exclusion / Therese Wilson // Brotherhood of St. Laurence's Research & Policy Centre. — Fitzroy Vic., 2008. — 9 p.

31. Комарницький І. Ф. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент управління сучасним підприємством [Електронний ресурс] / І. Ф. Комарницький, З. І. Галушка. — Режим доступу : http://bukuniver.cv.ua/Applications/zbirnik/n6/7_Social.pdf

32. Ласукова А. Взаємозв'язок соціально-етичного маркетингу та корпоративної соціальної відповідальності / А. Ласукова // Вісник ТНЕУ. — 2012. — Вип. 3. — С. 81–91.

33. Левін П. Б. Іноземний досвід розвитку соціально відповідального бізнесу та його використання в Україні / П. Б. Левін // Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2009. — Вип. 15. — С. 18–22.

34. Левченко Г.М. Волк О.М. Соціальна відповідальність у контексті тенденцій етичного інвестування / Г. М. Левченко, О. М. Волк // Міжнародний науковий журнал “Механізм регулювання економіки”. — 2011. — № 2. — С. 183–190.

35. Липовська М. М. Соціальна спрямованість податкової системи вперехідній економіці України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.01.01 / М. М. Липовська // КНЕУ ім. Вадима Гетьмана. — Київ, 2006. — 20 с.

36. Литвиненко Я. В. Податкова політика: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Міжрегіональна академія управління персоналом. — Київ: МАУП, 2003. — 223 с.

37. Лілія Григорович презентувала законопроект про соціальну

відповідальність великого бізнесу перед суспільством [Електронний ресурс] / Інтернет-портал: Разом. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.razom.org.ua/news/11953>. – Назва з екрану.

38. Лобозинська С. М. Державне регулювання банківської системи України: [монографія] / С. М. Лобозинська / Львівський національний університет ім. І. Франка. – Львів, 2010. – 416 с.

39. Маматова Т. А. Міжнародні стандарти корпоративної соціальної відповідальності: механізм адаптації для органів державного контролю України / Т. А. Маматова // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2010. Вип. 1 (4). – С. 1-11.

40. Молодіко К. Ю. Податкові пільги як засіб державного впливу на розвиток комерційних банків / К. Ю. Молодіко / Наукові записки Національного університету “Києво-Могилянська академія”. Юридичні науки. – Київ: 2011. – Т. 116. – С. 90–94.

41. Мошенський С. З. Соціально відповідальне інвестування: сутність та перспективи розвитку / С. З. Мошенський // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – Житомир, 2010. – Вип. 3 (21). – С. 258–265.

42. Осінська О. Б. Основні етапи формування соціально-орієнтовного ринку як форми ринкової економіки / О. Б. Осінська // Науковий вісник НЛТУ України. — Львів: НЛТУ, 2009. Вип. 19 (6). – С. 214–220.

43. Основні тенденції валютного ринку [Електронний ресурс] // НБУ. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58039. – Назва з екрану.

44. Петровська Н. В. Банківські операції як об'єкт оподаткування [Електронний ресурс] / Н. В. Петровська // Електронне наукове фахове видання “Ефективна економіка”. 2010. – 1 вересня. – Режим доступу до ресурсу :

2011. – С. 199-313. Особистий внесок автора: характеристика активізації
<http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=321>. – Назва з екрану.

45. Державний комітет статистики України : офіційний ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

46. Надрага В. Аспектний підхід у методології дослідження ризиків соціальної нерівності / В. Надрага // Економіст. – 2013. – №7 (321). – С. 4–7.

47. Швидка Л. І. Значення і роль корпоративної культури в функціонуванні сучасної організації : теоретичний аспект [Електронний ресурс] / Л. І. Швидка // Інтернет-портал : Rusnauka. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.rusnauka.com>

48. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків [текст] підручник. / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 520 с.

49. Соціальні інвестиції у громаду [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ufb.org.ua/sekto-blagodijnosti/blagodijnist-v-gromadi/instrumenti-blagodijnosti-ugromadi/investuvannja-u-gromadu.htm> (29.03.2019).

50. Пшик Б. Зарубіжний досвід функціонування і діяльності банків розвитку: уроки для України [Електронний ресурс] / Б. І. Пшик, І. О. Федуняк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2013. - № 2. - С. 128-134. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VUbsNbU_2013_2_26.pdf. – Назва з екрану.

51. Реверчук С. К. Податкове регулювання банківської діяльності: [монографія] / С. К. Реверчук, О. Г. Сербина, Н. Й. Реверчук, І. Г. Кеменяш та ін. – Київ: Знання, Львів: Тріада плюс, 2010. – 220 с.

52. Сич О. А. Податкові стимули розвитку економіки / О.А. Сич // Науковий вісник НЛТУ України. – Львів: НЛТУ, 2008. – Вип. 18 (9). – С. 254–258.

52. Никифорова Л. А. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу: історичний огляд світового досвіду / Л.А. Никифорова // Торгівля і ринок України: тематичний збірник наукових праць. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. – Вип. 29. – С. 73–79.

2011. – С. 199-313. Особистий внесок автора: характеристика активізації

53. Реверчук С.К. Управління реструктуризацією фінансових посередників в економіці України: [монографія] / С.К. Реверчук, А.О. Ковалюк, Т.В. Яворська, У. І. Штибель та ін. / за наук. ред.. д.е.н., проф. С.К. Реверчука – Львів: Растр-7, соціальної реструктуризації банків.

54. Рогача О.І. Міжнародні фінанси. Глобальні податки // Підручник за ред. О. І. Рогача. – Київ: Либідь, 2003. – 777 с.

55. Кисель С. Общественное сознание и развитие банковского дела в современном контексте/ С. Кисель//Всеукраинский весник– № 10. - 2017.

56. Scheire C. Banking to make a difference / C. Scheire, S. de Maertelaere // Artevelde University College. – 2009 – 44 с. – Режим доступу до ресурсу : http://www.socialbanking.org/fileadmin/isb/Artikel_und_Studien/Scheire_Maertelaere_Banking_to_Make_a_Difference.pdf.

57. Johnson S. Break Up the Big Banks [Електронний ресурс] / S. Johnson // The New York Times. – 2014. – 12 січня. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.nytimes.com/roomfordebate/2014/01/12/are-big-banks-out-of-control/break-up-the-big-banks>.

58. Gini Coefficient World CIA Report (2009) [Електронний ресурс] // Central intelligence Agency. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2172.html>.

59. Armitstead L. Robin Hood tax backed by more than 1,000 economists [Електронний ресурс] / L. Armitstead // The Telegraph. – 2011. –14 квітня. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/8448862>.

60. Штибель У. І. Форми соціально-орієнтованої банківської системи та методи реалізації соціальної функції банків / У. І. Штибель, С.К. Реверчук // Економічна теорія в умовах глобалізації економіки. Тези доповідей і виступів III Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (16–17 березня 2011 р.) / заг ред. д-ра екон. наук, проф. Дмитриченко Л. І. – Донецьк: Юго-Восток, 2011. – С. 120–121.

61. Царик І. М. Міжнародний досвід регулювання соціальної відповідальності бізнесу та перспективи його застосування в Україні / І.М.

Царик // Науковий вісник ЧДІЕУ. Серія 1. Економіка. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2010.
– № 2(6). – С. 182–188.